

7
DISPVTA
TIO NICOLAI GLOS

seni, contra errores Papistis
cos, in negotio Sacramen
ti, corporis & Sanguis
nis Christi.

Magdeburgi Anno XLIII.
Michael Lotther impressit.

QVOD VTRAQVE SPE-
CIES SACRAMENTI AD TOTAM
PERTINEAT ECCLESIAM,

I

Summa est contumelia in institutionem
& mandatum Christi, & sacrilega iniuria
contra Ecclesiā Dei uiuentis, spoliare Eccle-
siam calice Christi, qui testamentum Chri-
sti est in sanguine ipsius.

II

Vti enim utraq; parte uel specie sacramen-
ti, cōsentaneum est ordinationi & mandato
Christi & uerbis Pauli.

III

Imo praeceptum est Christi, quod uiolare
nemini licet Christiano, uti utraq; sacramen-
ti parte, iuxta illa uerba Christi & Apostoli-
ca. Accipite, comedite, Hoc est corpus me-
um. Et rursus de Calice. Accipite, bibite ex
hoc omnes, Hic est sanguis. Et diserte ad-
ditur tam de corpore q̄ de Sanguine. HOC
FACITE.

IIII

Nō humana, sed solius Christi, authorita-
te, tota Ecclesia utitur utraq; sacramenti par-
te.

V

Pro tota namq; Ecclesia sua Christus u-
tramq; Sacramenti partem instituit.

VI

Hanc ordinationem & institutionem Chri-
sti, cum ipse uocet Testamentum suum in
sanguine suo, non licet homini, imo ne toti
quidem Ecclesiae, ac deniq; ne Angelo qui-
dem e coelis, sine nouo ac certo mandato Chri-
sti mutare aut rescindere.

VII

A ñ Non

Non est igitur ἀδιαφοροῦ, uel altera tantū
Sacramenti parte, uel ambabus, uti.

VIII

Imo sacrilegium est & impia blasphemia
aliquid detrahare ordinationi & mandato
Christi.

IX

Ecclesia, quæ sine aperto uerbo Dei aliquid
mutat de ordinatione & institutione
Christi, uel ex ea rem indifferentē facit, Pa-
pistica, Antichristica, & Sathanica est, non
Christiana.

X

Non enim debet humana autoritas uale-
re supra scripturam, supra Christū, uel ordi-
nationem, institutionem & mandatū Christi.

XI

Ecclesia namq; uerbo & Christo subiecta
est, non uerbum & Christus Ecclesiæ.

XII

Figmentum igitur est & mandatū Anti-
christi, fuisse initio Ecclesiæ alicubi morem,
porrigendi unam tantū Sacramenti partem.

XIII

Nec enim possunt huius commentī ac fig-
menti, ullum exemplum uetus proferre.

XIIII

Si & ipsi laici pertinent ad Nouum Testa-
mentum Christi, cur a sanguine uel Calice
prohibentur, qui Calix nouum Testamentū
est in sanguine Christi?

XV

Et, si ἀδιαφοροῦ, est uel alteram tantum uel
utrāq; sacramenti partem, porrigere uel acci-
pere, cur igitur Laici, ut uocantur, una tan-
tum specie coguntur uti?

XVI

Vel cur deniq; ex re libera necessariariū fa-
ciunt ua-

ciunt angeli Sathanæ, & peruersores ordina-
tionis Diuinæ, qui conscientias periclitari
docent, si Calice Christi utantur Laici?

XVII

Turpissimum est medatiū & ἀντικείμενον
uerbo atq; institutioni Christi, quod sub
specie panis, etiam Sanguis Christi detur
Laici.

XVIII

Alioquin, quid opus fuisset præter Corpus,
etiam Calicis & Sanguinis mentionē fieri?

XIX

Si cum pane, & corpus & sanguis Chri-
sti simul datur & accipitur, igitur Calicis &
sanguinis institutio superflua est.

XX

Superfluum erit & mandatū, et hæc uer-
ba Christi, Accipite, bibite ex hoc omnes,
HOC FACITE.

XXI

Si cum pane benedicto & Corpus & San-
guis Christi simul comeditur & bibitur, cur
Christus tam diserte, de usu Sacramenti lo-
quens, actum comedendi ad Corpus, actum
uero bibendi ad sanguinem suū addidit, ad-
iectis præceptis, Accipite, comedite, Accipi-
te, bibite? Et de utraq; parte diuissim. HOC
FACITE?

XXII

Item, Quid opus fuit primum fractionis,
ac deinde effusionis mentionem fieri?

XXIII

Sophistice ineptiunt, qui dicunt Christū di-
uidi, & per consequens mori oportere, cum
fatemur Corpus & sanguinem Christi diui-
sim uel separatim dari et accipi in cœna Do-
minica.

XXIIII

Non enim Destatem Christi nec humanā
animam Christi, comedimus & bibimus in

A tñ Sacramento,

Sacramento, sed tantum corpus & sanguinem Christi, & quidem Christi uiui.

XXV

Breuer, sicut non licet sanguinem Christi solum administrare Ecclesiæ, ita nec Corpus solum.

XXVI

Si licet ordinationem Christi in Sacramentis mutare, licebit & in cæteris, nihil igitur firmum habebit scriptura, ergo totus Christus euacuatur, Euangelij administratio nulla est.

XXVII

Omnino respuimus concomitantiam Pa-pisticam, in hac, de utraq; specie, disputatio-ne.

XXVIII

Nec effusionis periculum quidquam mo-ramur. Vincit enim & maior est ordinatio Christi.

QVOD MISSA NON SIT SACRIFICIUM HYLASTICVM.

XXIX

Blasphemia Christi est, et cõtumelia Euā-gelij, docere qd Missa uel Cœna Dñica uel deniq; ipsa Cæremonia ex opere operato si-ne fide, sit sacrificium reconcilians Deum, & satisfactorium pro peccatis.

XXX

Tantundem enim hac doctrina, Papistæ suo operi tribuunt, quantum morti ac meritis Christi.

XXXI

Cœna Dominica non est sacrificium satis-factorium pro pœna & culpa.

XXXII

Vnicum est omnino Sacrificium placato-rium morientis, uidelicet in cruce, Christi.

XXXIII

Huius

Huius unius placato-rij sacrificij comme-moratio fit in cœna Dominica.

XXXIIII

Sacrificium Eucharisticum uel sacrificiū laudis & commemoratiuum cœna Domi-nica recte dici potest.

XXXV

Cæremoniæ applicatio pro animabus e purgatorio liberandis, nulla habet testimo-nia nec mandatū ullum ex scripturis sanctis.

XXXVI

Non leue peccatum est, cœnam Dñicam à Christo institutā ad recordationem & præ-dicationem mortis suæ inter uiuos celebran-dam, transferre ad mortuos.

XXXVII

Patres cum appellant Missam sacrificiū, loquuntur nō de sacrificio Hylastico, sed Eu-charistico.

XXXVIII

Ideoq; Cœna Dñica ab ipsis uocata est
• Eucharistia.

XXXIX

Certum est igitur, illa figmenta de merito operis operati, nusquā extare apud patres.

XL

Patres cum de usu Sacramenti loquuntur, de duplici loquuntur effectu. Primū de con-solatione conscientiarum, ac deinde de gra-tiarum actione, seu laude.

XLI

Pertinet autem horū effectuum prior ad usum & rationem Sacramenti. Posterior ue-ro ad sacrificium refertur Eucharisticum.

XLII

Et de utrisq; effectibus extāt orthodoxo-rum patrum testimonia.

XLIII

A liij

Sed

Sed aduersarij, etiam rectissime dicta a patribus, ad suum opus operatum pro alijs applicandum detorquent contra patrum sententiam.

XLIIII

Patres enim aperte requirunt fidem, ac non de applicatione pro alijs, sed de propria cuiusque consolatione ex usu Sacramenti percipienda loquuntur.

XLV

Corpus Domini semel oblatum in Cruce pro debito originali, iugiter offerri, pro peccatis ac delictis, in altari, ut habeat in hoc Ecclesia munus ad placandum sibi Deum, figmentum est Thomisticum auctore Sarhana inuentum.

XLVI

Pugnat enim ex diametro contra ἀναλογίαν fidei de qua ad Roma. 12.

XLVII

Impudens mendacium est & hoc, quod opus audiendi Missam non intellectum cultus sit & possit auditori sine intellectu, tantum ex opere operato, & quia sic fiat & sic spectetur.

XLVIII

Simpliciter etiam Iudaica est opinio, qua docent Antichristi, Sacramenta non ponendi obicem, conferre gratiam ex opere operato sine bono motu uteris.

XLIX

Aduersarij Euangelicæ doctrinæ ueraciter aberrant, existimantes in nouo testamento externum quoddam Sacerdotium esse oportere uel Sacrificium, quo pro populo sacrificent ipsi & mereatur alijs remissionem peccatorum.

L

Sed nulla littera uel ex scripturis uel ex patribus orthodoxis proferri potest, quæ in hac re patrocinetur Scholasticis, Contrarium enim ait Augustinus, Quod fides Sacramenti, non Sacramentum iustificet.

LI

Diligenter

Diligenter Spiritus Sanctus in scripturis cauuit, ne hoc nomen Sacerdos uel Sacerdotium ulli Apostolo aut officio attribueretur, sed in scripturis tantum Baptizatorum & Christianorum est titulus ut hereditarium nomen ex Baptismo 1. Pet. 2.

LII

Sicut liberum est in qualibet lingua predicare Euangelium Christi, ita liberum est in qualibet lingua administrare Sacramenta Christi.

LIII

Missam igitur, id est, Coenam Dominicam Germanica lingua celebrare liberrimum est.

LIIII

Hoc παραδόξον affirmamus, in Papisticis Missis, uere accepisse Ecclesiam corpus Christi sub specie panis, iuxta seruatum ordinationem Christi.

LV

Calicem uero quem non porrexerunt, sed ipsi Papistæ soli hauserunt, tantum uinum fuisse dicimus nec aliud eos bibisse. Et sic seipso defraudauerunt altera parte Sacramenti.

LVI

Cum tamen dicant pro solis sacrificiis utramque speciem institutam esse.

QVOD IN PRIVATA MISSA
SA PAPISTICA NON ADSIT
VERVM CORPVS ET VERVS
Sanguis Christi.

LVII

Papistica Missa priuata non habet præceptum Christi, neque ordinationem, neque institutorem, nec denique finalem Christi habet intentionem, sed mera inuentio et traditio humana est, sine uerbo Dei.

LVIII

A v In Missa

In Missa priuata non solum abusus est & peccatum horrendissimū, sed etiā ipsa substantia institutionis Christi penitus sublata est. Et ordinatio Christi inuersa, & Antichristica ordinatio supposita, est.

LIX.

Christus instituit & uult ut Sacramentū totum administraretur etiā alijs pijs, At papistæ in priuata missa nihil porrigunt alijs sed pro se priuatim retinent.

LX.

Christus instituit Sacramentum corporis & sanguinis sui ad commemorationem sui, & ut prædicetur mors ipsius, At papistæ nihil prædicant, nihil docent de morte Christi in priuatis missis.

LXI

Christus instituit Sacramentum altaris ad certificandum conscientias de remissione peccatorum, & alendam & confortandam fidem suorum, At papistæ seducunt & auocant homines et conscientias a fide, a doctrina gratiæ, et faciunt ex Missa propriū opus operatum & sacrificiū quod applicat pro uiuis & mortuis, & quod tamq̃ bonū opus uendunt pro pecunia.

LXII

Papistici Sacrificuli non sunt ministri Ecclesiæ Christi, sed ministri Baal et serui uentris.

LXIII

Papistici Sacrificuli non sunt personæ consecrantes, quia nō ordinantur nisi ad Missas priuatas, & ad sacrificiū, ut quibus dicitur. Accipe potestatem sacrificandi pro uiuis & mortuis.

LXIII

Papistica fides in Missa priuata Turcica est ac Diabolica. Nam credunt se in Missis priuatis offerre Christū Deo patri pro uiuis & mortuis, & docent se ex opere operato placare.

placare. Deum uiuis & mortuis, quibus ipsi hoc opus applicant ac uendunt.

LXV

Nulla Sacramenta uirtute humana fiunt, sed solo uerbo, ordinatione, ac mandato Christi.

LXVI

Igitur uirtute & efficacia unctionis & ordinationis Papisticæ, & sola uerborū Christi pronuntiatione ex opere operato facta, effici corpus & sanguine Christi, tam putidum est mendacium quam ipsa est rancida unctio.

LXVII

Nam Sacramentum Corporis & sanguinis Christi nemo sibi priuatim potest conficere.

LXVIII

Nec ipsa quidem tota Ecclesia facere sibi potest Sacramentum.

LXIX

Ad substantiam uero Sacramenti his tribus opus est, Verbo, Elemento, & præcepto uel ordinatione Christi, iuxta illud. Accedat uerbum ad elementum & fit Sacramentum, Augustinus super Iohan. Tract. 30.

LXX

Si deest uerbum & ordinatio Christi ac deniq; mādātum Christi, nullum efficitur Sacramentum.

LXXI

Sacramentum non dicitur Sacramentum Sacrificuli Missarij, sed Sacramentū Christi & Ecclesiæ, Christi ordinantis, instituentis ac dantis, Ecclesiæ accipientis & pie, ac secundum ordinationem & intentionem Christi, utentis, & gratias agentis etc.

LXXII

De hac ordinatione, ut supra dictū est, aliquid detrahare uel immutare, nulli creaturæ & ne angelis quidem in cœlo, fas est, iuxta illud. Si ego uel Angelus e cœlis etc. Anathema sit.

LXXIII

Ex

Ex his omnibus, firmiter, uere, ac recto. colligimus, iudicamus, docemus, credimus & pro certissimo scimus et affirmamus, in Missa Papistica priuata non adesse uerum corpus & sanguinem Christi, sed tantum nuda & pura elementa, panem et uinum, ac praeerea nihil. Nec aliud sibi sumit sacrificulus papisticus in Missa priuata, quam panem, & uinum elementaliter, Nec aliud Ecclesiae ostenditur circumstanti quam panis & uinum.

LXXIII

Non recipimus commentum Papisticum quo ipsi suae priuatae Missae intentionem & fidem Ecclesiae praetextunt.

LXXV

Nec admittimus prouocationem ad Ecclesiam. Quia non prouocant ad ueram Christi Ecclesiam, sed prouocant ad Rhomanam & Papisticam Ecclesiam, quam non agnoscunt nec audiunt oues Christi.

LXXVI

Nec patres nec patrum exempla patrocinari papistis in hoc negotio possunt.

LXXVII

Quod enim de scripturis non habet auctoritatem, eadem facilitate contemnitur qua probatur.

LXXVIII

Nusquam ueteres scriptores ante Gregorium mentionem faciunt Missarum priuatarum,

LXXIX

Superstitio, aut uana persuasio de Sacrificio, uel opere operato, aut certe questus, priuatam Missam pepererunt.

LXXX

Nullum Sacrilegium maius, nec ulla iniuria uel blasphemia grauior excogitari potest contra unicum Christi in cruce morientis sacrificium,

sacrificium, & contra mortis ipsius meritum, quam abominatio abominationum Missae priuatae, quam, mentitur Sathanas & Antichristus, conferre gratiam ex opere operato, uel applicatam pro alijs uenialium & mortalium peccatorum, item culpae & poenae remissionem eis mereri.

LXXXI

Si ex priuata Missa, ut ex opere operato, est iustitia, ergo Christus frustra mortuus est, inanis fides & irrita promissio & impata & incerta relinquuntur conscientiae.

LXXXII

Dicendo, quod in Missa priuata non adsit Corpus & sanguis Christi, & quod sacrificuli Missarii non sint personae consecrantes, nec Ecclesiae Dei ministri, non tollimus e regno Papistico Sacramentum corporis & sanguinis Christi, nec negamus Ecclesiam ueram & ministerium docendi fuisse in regno Antichristi. Quia abominatio stat in loco Sancto, Et aduersarius ille, filius perditionis, et homo peccati, sedet in templo Dei.

LXXXIII

Certum est, hanc esse ueram, sanctam, & catholicam Christi Ecclesiam, quae habet ueram doctrinam Christi, & utitur Sacramentis iuxta ordinationem & mandatum Christi.

LXXXIII

Nemo autem, nisi aduersarius ueritatis Antichristus, negabit apud Lutheranos, ut nunc odiose uocant, esse puram doctrinam Evangelij & Sacramenta ab ipso Christo instituta, & uerum usum Sacramentorum.

LXXXV

Ubi autem est uerbum Christi & sana doctrina, ibi sunt omnia diuina & sancta, Regnum Dei, regnum Christi, Spiritus Sanctus sacramenta

Sacramenta, Ministerium uerbi, fides, charitas, patientia in afflictionibus, & Crux, uita, salus & omnia quæ ad Ecclesiam pertinent.

LXXXVI

Christus enim dicit, Ad eum uenimus & mansionem apud eum faciemus. Et, ecce sum uobiscum usque ad consummationem seculi.

LXXXVII

Vere igitur habent Lutherani in cœna Dominica, quod Christus ibi adesse adstruit, uidelicet sub pane, uerum corpus Christi, & sub uino uerum sanguinem Christi.

LXXXVIII

Etiamsi Lutherani non eosdem seruent Papisticos ritus, tamen uere sunt de ouili Christi.

LXXXIX

Non enim consistit Ecclesiæ unitas in iisdem ritibus, sed in unitate uerbi, Sacramentorum, Spiritus, & fidei posita est.

XC

Nec uenit Regnum Dei cum obseruatione. Ergo nihil impediunt ordinatiōem Christi, quo minus uera sint Sacramenta, etiamsi non seruentur humanæ traditiones iuxta introductæ sine uerbo Dei.

XCI

Sicut uerbum Dei non est alligatum locis personis & huiusmodi, ita nec Sacramenta.

XCII

Vnctiōe igitur Papistica nihil opus est ad Ministerium uerbi ac Sacramentorum.

XCIII

Habet enim Ecclesia Christi potestatem ordinandi Ministros ad docendum Euangelium, & ad administranda Sacramenta, etiam sine rancido oleo Papistarum, ac sine rasura.

XCIIII

Sicut

Sicut Ecclesia habet Euangelium, Baptismum, Spiritum, Fidem, sine unctione & rasura Papistica

XC V

Non sunt hic humanæ uirtutis opera proposita, qui tunc ipsa fecit in illa cœna, idem ca nunc quoque facit. Nos ministrorum tenemus locum, qui uero sanctificat ea, & immutat, ipse est. Hæc est illa mensa & minus nihil habet, non enim illa quidem Christus, hanc autem homo perficit, uerum & hanc ipse quoque. Hæc ille.

XC VI

Hæc diui Chrysostomi Euangelica sententia, testis est, nihil locum, nihil personam, nihil altaria, nihil denique unctionem ac rasuram Papisticam facere ad substantiam Sacramenti.

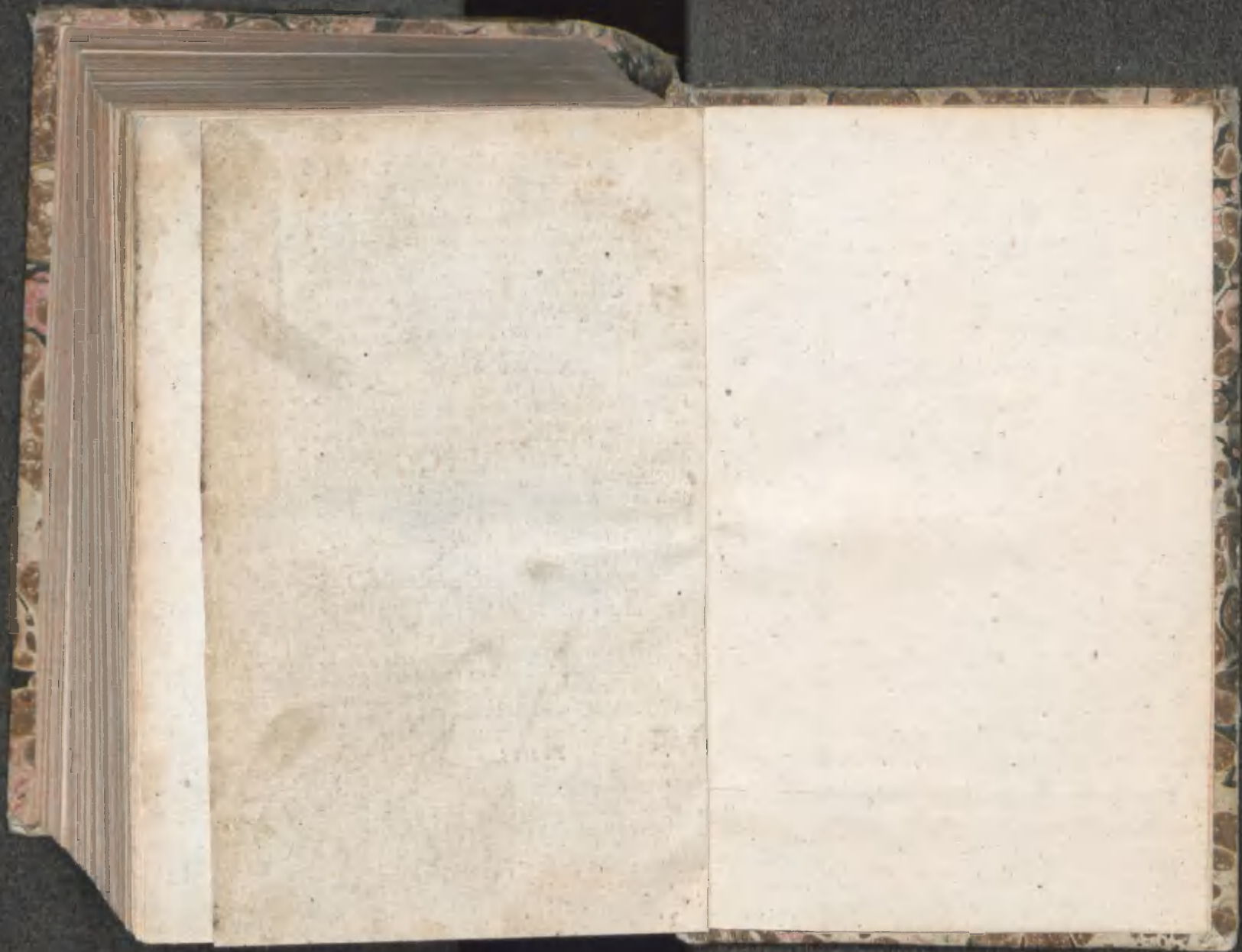
XC VII

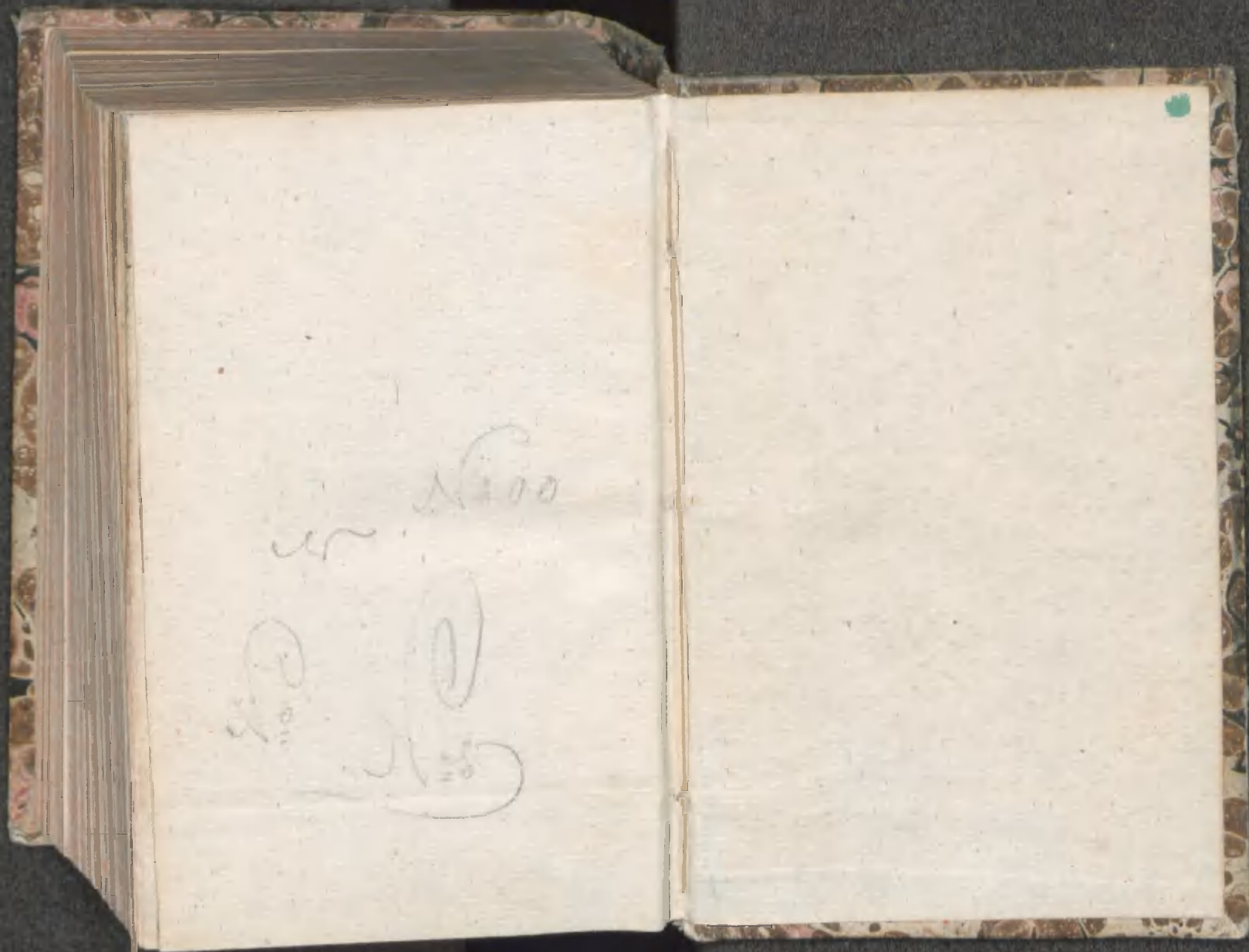
Hæc adeo uera sunt, ut qui ista neget, is eadem ratione Deum, scripturam & omnia negare possit.

XC VIII

Hos articulos, Quod utraque pars Sacramenti pertineat ad totam Ecclesiam, Quod Missa non sit sacrificium hylasticum ac satisfactorium. Deinde, Quod in Missa priuata Papistica non sit uerum corpus & uerus sanguis Christi. Et postremo, Quod unctio & rasura Papistica non sint necessaria ad ministerium uerbi & Sacramentorum in Ecclesia (sicut ceteros omnes) adiuuante Spiritus sancti gratia, ex sacris literis defendemus.

FINIS.

er Nico

Costa

